

Seyran Suleyman

AKTÖR

Çıqtı sanağa aktör,
Cismi onıñ, ismi başqa.
Teatr ev, sana bir tör,
Oyunı lâyıq algışqa.

Bilmem endi qaç kere,
O kene sanada ekim.
Dertlige gönül bere,
Böyle oynap olmaz er kim.

Yarın ise o bir kör,
Şah qızına sevda olğan...
Büyük muallim aktör,
Bu sanada, dersin, doğğan.

2006 s. noyabr 10

BAYRAĞIM

Acuvsız oldı zaman, tanımay kimseni,
Er şeyni aldı yavur, alalmay tek seni.
Azat Qırım yurtunu körem men tamğańda,
Halqımnıñ keçmişini kâde bir añğanda.

Kerekmey, kerekmey, maña başqa bayraqlar,
Episi benimki degil, menden uzaqlar.
Bir ricam, niyazım, istegim bar Tañrıdan,
Yurtumuz, bayrağımız canlansın yañıdan.

Bayrağım – ay yarığım, sensiz men esirim,
Elimden tüşseñ bir kün, af etmez nesilim.
Tatarlıq degende sen aqlıma kelesiñ,
Bayrağın sevmegenge men aytam delisiñ.

Büyük halq, büyük millet, kök bayraq saibi,
Bayrağın için yaşa, bunıñ yoq ayıbı.
“Bal tamçıdan cıyılır”, cıyıl sen Vatanda,
Yañı devlet qurğanıñ köreyim tamğańda.

2003 s. dekabr 18 – 2004 s. yanvar 3

BEKLE MENİ, BEKLEGENİM KİBİ...

Gülzarda çoq güller tapa bilem,
Tek sen kibi güzelni tapamam.
Fırqat çekken yüregimni saña,

Faqat saña adadım bir tamam.

Bir ümüdim bar – seniñle olmaq,
İç bir zaman vazgeçmem men ondan.
Bir an bile men yaşamam sensiz,
Dert-u-asretime seniñ derman.

Deñiz dalğasıday baş köterip,
Saña yetip kelirim uzaqdan.
Sevgimizge suqlanır bu dünya,
Erte-yarıq uyanır uzaq tañ.

Kene vedalaşmaq vaqtı kelse,
Saña men tekrar söylerim er an:
“Bekle meni, beklegenim kibi,
Asretiñe sevgiñ olur derman”.

2005 s. yanvar 14

BİR ERKİNLİK DUYARIM

*“Canı darağaçta olğan bir adam için
duanıñ küçü büyüktir”*

C. Dağcı

1.
Canım bugün
Kene darağaçta.
Kim onı aşqan?! Sen degilsin kök,
Sen degilsin ana, sen degilsin baba.
Özüm, özüm astım,
Bilmey, ister-istemezden
Suvuq bataqlarğa batıp.
Biñ kere yañılıp, yaqılıp, tirilip...
Taldım. De qalqmaq, de batmaq.
Aldım qalem. Tüştüm sözler deryasına.
Dım qaranlıqta ne yaza bilem?!
Qan aqızıp, ağlamasa yürek,
Añlarmı nedir – buğavlı yürmek!

2.
Canım bugün
Kene darağaçta.
Kene kökte bugün sıcaq küneş,
Quşlar bugün kene öte.
Kene ruzgâr uzaqlardan kele
Yol-ızlarda toz-çöpni obalap,
Çetke taşlap, yolun devam ete.

3.
Canım yarın

Olmaz darağaçta.
Men inanam. Tañ atqanda turıp,
Canım secde etmez bataqlarğa.
Meni ğamdan azat eyler
Serin ava. Nurlu saba.
O an
Bütün darağaçlarını unutıp,
Sınırsız bir erkinlik duyarım...

BİR SÖZ...

Dünya degen degirmende
Biñ bürütken biri men de:
Arman qazıq üküminde,
Bir söz şiir türküminde.

2004 s. iyül 1

DAA BİR PITAÇIQ...

(Üç yaşında vefat etken Ferideniñ hatırasına)

Daa bir pitaçiq yapraqsız qaldı.
Topraqqa kömüldi soñki közyaş.
Gönlümde dolaşa ah-u-feryatlar,
İnsandan hatıra öksüz baştaşı.

Ne edi günahı? Barmıdır suçu?
Şu faniy dünyada kördimi bir baht?!
Gülday öserdi yapraqlar soldı.
Külküsi yañğıray uzaqtan, eyat.

Ümütler, keñ yollar-kesildi birden.
Paynözü qaldılar. Yolcusız olar!
Qayılmaz mekânğa uçtı bir quşday...
Endi tek duağa uzana qollar.

DÜNYA EDİÑ...

Ustazıma

Dünya ediñ, ayat ediñ, feza ediñ,
Seni coyğan milletiñe eyhat endi.
Küneş ediñ, ruzgâr ediñ, ziya ediñ,
Dertke toyğan milletiñe eyhat endi.

Gemi ediñ, demir ediñ, devir ediñ,
Seni coyğan deñiziñe eyhat endi.
Qaya ediñ, qartal ediñ, meşal ediñ,

Sensiz yanğan er iziñe eyhat endi.

Şair ediñ, Mevlâm saat, şair ediñ,
Saña muhtac qalemime eyhat endi.
Şiir sahrasında güller tapqan ediñ,
Aciz közyaş-nalemime eyhat endi.

2007 s. aprel 25

EY, GÖÑÜL!

Ey, göñül qayda qaçarsıñ,
Qaysı qaya sırtına.
Ah çekip, qayda yaşarsıñ,
Dalmay sevgi dalına.

Ey, göñül, dertiñniñ dermanı,
Sevgi degen duyğuda,
İç dolmay onıñ kervanı,
Ömür keçmey yuquda.

EYVAH!...

Eyvah, ay-yarıq yoq, zulmet etrafta,
Eyvah, qan töküle er bir tarafta.
Eyvah, cealetiñ tamırı epkin,
Eyvah, iç yeñilmey ne nefret, ne kin!
Eyvah, qalpler buzday, körünmey kerem,
Eyvah, qayda baqsañ, er yerde elem.
Eyvah, dost yanıqta bilinmey qala!
Eyvah, anasını terk ete bala.
Eyvah, unutila adalet, ürmey,
Eyvah, parça-parça bolüne millet!...
Acep, qaydan keldi bizge şu lânet?!

İSMAİL GASPRALIĞA BAĞIŞLANA

Yüksek tura Çufut Qale
Yüzünde qaar ve nale.
Şarq tarafa çevirilip,
Yata Salaçıq kerilip.
Ulu filis ösken anda
Özen, qaya arasında.
Küneş nurlarını sarıp,
İlim deryasına dalıp.
Onıñ usta "Terciman"nı,
Yarıp keldi zift tumannı.
Büyük tillerde yazıldı
Em tillerde baqiy qaldı.

O, maarif hizmetinde,
Ziya saçıp ketken ögge.
Öz halqını candan sevgen,
Dost edi Turgenevnen
Talebesi böyle dedi,
Bir kün mezarı ögünde:
“Boşuna keter ömrümüz
Unutsaq ocamızni biz!”
Bombeyde mektepler açqan
Halq tilinde oldı destan.
Aqıl feraset saibi,
Alâ tiri cesür qalbi.
Alâ bugün şiar eşitile:
“Birlik tilde, fikirde em işte”.

MAYIS AYINDA

Mayıs ayında yas tuttı Qırım,
Mavı kökni çaqtı bir yıldırım.
Tamçı-tamçı közyaşlar töküldi,
Ana-yurtundan millet sürüldi.

Çölü, dağları, qır, yalı boyu,
Evi, azbarı, mal-mülkü, köyü,
Episi, tuvğanı, qaldı yerinde,
Kelgen-keçken avcılar elinde.

Tatar qanından taştı neerler,
Sıra-sıra tizildi qabirler.
O mayıstan soñ keçti çoq aylar,
Küreş yolunu seçti aqaylar.

Hor astından baş köterdi millet,
Qartlardan yaşlarğa bir vasiyet:
“Bizni alıp bariñ ana-yerge,
O yer asabalıqtır sizlerge”.

Bugün yañıdan baş köterdi millet,
Yuqudan uyana evliyalar.
Bay Qıyatta, Sudaqta baştaşlar,
Qaytadan tiklene, ey, yurtdaşlar.

Barsın, qurulsın cami, mektepler,
Barsın, birleşsin millet, mezepler,
Mayıs ayında güllensin yuvşan,
TATARLIQ QIRIMĞA KETİRSİN ŞAN.

2004 s. aprel 1

MEN DÜNYANI BİLMİYİM

Men dünyanı bilmeyim,
Dünya meni bilmey.
Yalısına çıxarıp,
Nazarıma ilmey.

Sersem kibi adaşam,
Doğru, tüzgün yolda.
Ğam çoqlaşa yük olup,
Ümüt söne horda.

Soñ ğayrıdan tutaşa,
Meni ögge itey:
“Soñ nefeskece yaşa!”, –
Dep küç bermek istey.

Men dünyanı bilmeyim,
Dünya meni bilmey.
Gece kundüzden qaçıp,
Yaqın bile kelmey.

Yanıp söngen ay nuru,
Acep, neler duya?
Nurunı em doğura,
Em öldüre dünya.

MİLLİY AVA

Ortalıqta birev
Çalsa milliy avarlar
Unutıla eken
Elem, dert ve davalar.

Belli ola bilem
Belki bir çoq saada
Tek çalğıcı kibi
Men çalalmam sanada.

Diñlemekçün doğdım
Şükür olsun buña da.
Milliy ava – deva,
Er bir ğamdan dünyada.

2006 s. iyün 4

QADINLARĞA BAĞIŞLAV

Qadın eli aylandıra seyyareni,
Qaysı erkek sevmez ana ve yareni?
Kerek degil qadın için qurban çalmaq,

Yeter efkâr basqanda gönlünü almaq.

Nazik endam, qara qaşlar, elâ közler,
Elden qaçırmaq bu baylıqni bizler.
Ğaflet qalsaq duşman bizni qarğar, yüzler,
Alıp qaçar tatar qızın, qalmaz izler.

Yılda bir kere ola mevsim-i baar,
Baarni baar etken – qadın ve qızlar.
Kimgе dalfes yaraşa, kimgе firlanta,
Kimi paynözü yüre, kimde – qoranta.

Eskiden qalğan adet – ellerin öpmek,
Eki şey muqaddestir – qadın ve ötmek.
Alemdeki eyilik – qadının işi,
Qadın-qızlar olmasa, nişler er kişi?!

Taşy yürek astında balanı qadın,
Ana qartayğan soñra kim çeker qaydın?
Barıp da, qadınlar, biz muğaytsaq eger,
Bizni bağışlañız, bağışlañız sizler.

Aylansın seyyare, aylansın toqtamay,
Dünyalar turğance tursun qadın-apay!

2004 s. mart

QALIR ER İZİÑ...

Bekir Çoban-zadege

Yazılarıñ çoqtan çıqtı ortağa,
Seniñ adıñ aña halqıñ duada.
Qulan çöllер aşıp, yetişip dağğa,
Sesiñ qaldı Qırım, Baku ve Dunayda.

Olsun sen kütken cigitlik adeti,
Yansın sen yaqqan tatarlıq yıldızı.
Özüne qaytsın duşmannıñ lâneti,
Curtuñda silinmey qalır er iziñ.

2006 s. mayıs 26

QIRIMĞA...

Sen, Qırım, topraqsıñ,
Çöl ve dağlardan
Oluşqan ada.
Kelgenge duraqsıñ,
Ketkenge kelme, dep

Aytmadıñ daa.
Yurtum, evlâtlarıñ,
Qaçan birleşir?
Niyetke seniñle
Birge irişir?
Seniñ qıymetiñni,
Kim bile, aytçı?
Bağrına taqılğan
Bu kimniñ haçı?
Canım, oğluñ seni,
Ölse de satmaz.
Vatannı yüreginden
Çıqarıp atmaz!
Sen, baqma, Qırımım,
Közyaşıñ tıyıp.
Yurtum, bar ekensiñ,
Olmamız ğayıp.
Daa bar bilekte
Attiladan küç.
Qalsaq da eskiden –
Cemden bir avuç.

2004 s. sentâbr 8

QIRIMTATAR!

Yarım yolda toqtadımı yelayaq atıñ?
Artıq ne artqa,
ne ögge ketalmay batıñ.
Yuquñ ağır, derdiñ çoq,
qay sazğa battıñ?
Ayaq astında qalmazmı şu ulu adıñ?

Qana bugün tapılsa Gaspıralıday adam,
Bizler alıp dünyanı devirirdik qadam.
Faqat bugün aqıl degil, arta ev qatı,
Qayda qaldı Qırımtatarnıñ ozacaq atı?!

2004 s. noyabr 17

SENIÑ KÖZLERİNDE

Seniñ közleriñde
Yıldızlar kördim,
Deñizler kördim,
Bulutlar kördim.
Yeşil-yeşil ormanlar,
Güzel yansılar kördim.

Körmese edim –

Yaşamaz edim,
Quvanmaz edim,
Yazamaz edim.

Seniñ közleriñde
Ağrılar kördim.
Tamçı-tamçı közyaşlar,
Sual-nidalar kördim.
Kâde bir küneş,
Kâde bir aynı kördim.

Körmese edim –
Ağlamaz edim,
Küneşke, ayğa
Quvanmaz edim.

Seniñ közleriñde
Seni körem ana.
Kerek degil sözler
Közleriñ olğanda.

SÜKÜNET

Nege indemeysiñ, cep telefonım,
Kimsege kereksiz qaldımmı bugün
Desene bir ande men telef oldım,
Künni basıp aldı qap-qara bir tün.

Nege indemeysiñ, ne içün sustıñ?
Seniñ de yüzüñden silindi ayat.
Qalbim dertli bugün, neden sen küstiñ?
Qabir tınçlığında çekem bir feryat.

Savuştır yaramnı, şeñlendir meni,
Unuttur tasamnı ve bildir maña:
Qayda bulmaq mümkün benim yaremni,
Şimdi uzaq yerde o kimni aña?..

2006 s. noyabr 17

ŞU QIRIMDA...

Şu Qırırıda Zöresini tapdı Tair
Şu Qırırıda medhiyeler yazdı şair:
Olsun Aşırq, olsun Bekir yaki Şakir.

Şu Qırırıda sonetlerni yazdı Adam
Şu Qırırıda sevda oldı nice adam:
Olsun çoban, olsun sultan yaki atam.

Şu Qırımda...
Şu Qırımğa...

Antlarımni qalp töründen alıp aytam:
Seni sevem aziz Vatan,
Sevgimni yoq etmez icran.
Yañğırasıñ akis-sadam:
“Vatanım bir yeşil adam!”

TILSIMCI RESSAM

(verlibr)

Ressam köterdi firçısın,
Semada peyda oldı Ay.
Baqam, keçer-keçmez bir an –
Ay biñ yıldız ortasında.
Alem yuqlay şu maalde,
Alem mücizeni körmey.
Ressam buña yazıqsına,
Ressam – Gece.
O firçısını uzata,
Ressam – Künge...

***

Şay sevgim faniy ekenini
Bilmedim ve bilmey yaşadım.
Men duymay qaldım ketkeniñni,
Bar endi mende tek yaş adım.

Birisi ayta: o, istidat,
Biri: ümütli şairimiz.
Men ise tapalmayım imdat,
Sen ketkende öldü birimiz.

Em yañğız qaldı uzun liman,
Tan qızı, sevgimiz nerede?
Aqlımda tura seniñ sımañ,
Er şey yoğaldı bir kereden.

2006 s. mayıs 21

***

Doğru aytasıñız dostlar,
Adil küreşçidir şair.
Teşse de bağrını oqlar,
Aq söz onıñ içün qadır.

O, kör dünyada köz aray,
Bazan ne yapqanın körmey.
Qura özüne bir saray,
Faqat tek şiirde ölmey.

2006 s. mayıs 2

DÖRTLÜKLER

***

Kök ve yerniñ mimarı Allaktır,
Mimardan bir arzumız bar bahttır.
Serden şeref qıdırğan ahmaqtır,
Aq derdine derman tapman şarttır.

***

Bizge “hainler” dediler,
Bizge “deliler” dediler,
Amma deliller ketirmediler,
Kendi-kendini yediler.

***

Şairlerin beşigini tepretken – millet,
Tatlı söznen yüregini iritken – millet.
Qalemine quvet bergen kene de – millet,
Qadirine yetken de, yetmegen de – millet.

***

Er bir büyük sevgi
Yürekte iz qaldıra.
Saqın, izge tiyme –
O, güzelden hatıra!

***

Dünya degen degirmende
Biñ bürütükten biri men de:
Arman qazıq ükümünde,
Bir söz – şiir türkümünde.

***

Bitti qade içinde şarap,
Arzu-ümütler oldu harap.
Soñki gece tañını arap,
Bitti ömür – yürekni parlap.

***

Biñ türlü ses arasında
Coyulsa sesiñ –
Tek anañ eşitir seni,
Yanıñda dersiñ.

***

Kütükni taht, dep sanıp yañılamız,
Putqa tabıñğanday biz tabınamız:
Kimi mal-mülkke, kimi öz nefsine,
Angisi ise birden episine.